

ARHEOLOŠKI MUZEJ ZADAR

Trg opatice Čike 1, 23000 Zadar, tel. 023/212-447, 211-837, faks 023/314-330

http://www.donat.com/arh, e-mail: arheoloski-muzej-zadar@zd.tel.hr

Tip muzeja:	specijalni muzej
Vrsta muzeja:	arheološki
Djelokrug:	republički
Osnovano:	1832.
Osnivač:	ostalo
U sastavu:	
Sastavljen od:	Područna arheološka zbirka Nin
Broj stručnih djelatnika:	11
Ravnatelj:	Radomir Jurić
Voditelj:	

Stručni djelatnici:

dr. Zdenko Brusić (*muzejski savjetnik*), Penka Dorčić (*viša preparatorica*), Ivo Fadić (*muzejski savjetnik*), Smiljan Gluščević, Radomir Jurić (*muzejski savjetnik*), Natalija Klarin (*kustosica*), mr. Marija Kolega (*viša kustosica*), Franjo Nedved (*viši fotograf*), Cvita Raspo-
vić, Frane Šunić, Marija Zorica (*konzervator*)

1. Skupljanje građe

1.2. Terensko istraživanje

Arheološka građa u Muzeju je stizala sustavnim i zaštitnim arheološkim istraživanjima, te sporadično, rekognosciranjima i otkupom.

Istraživanja su se provodila na prostoru nekadašnje Kaptolske knjižnice (episkopalni sklop) i u Varoškoj ulici u Zadru, Ninu (Sv. Asel — pročelje, Sv. Asel, hram, rimski mozaik u vrtu Keran, Gradski bedemi), Udbini (katedrala sv. Marka), Asseriji, Korlatu, Cvijinoj gradini kod Kruševa, Pridragi, a obavljena su i podmorska arheološka istraživanja uz Grebene kod otoka Silbe.

Sustavna i zaštitna istraživanja

- Od 4. siječnja do 2. lipnja provedena su zaštitna arheološka istraživanja na prostoru nekadašnje Kaptolske knjižnice (prostor između crkve sv. Donata i zvonika zadarske stolnice). Istraživanja su provedena na prostoru rimskih taberni, u rimskoj ulici, sjeverno od ulice do zvonika katedrale, te na dijelu oktogona. Otkriveni su ostaci od prapovijesti do novog vijeka. Pronađeno je mnoštvo sitne arheološke građe (ulomci prapovijesne i rimske keramike, novac, koštani predmeti). Zanimljivi su nalazi prapovijesnih kuća s pitosima i jednoga rimskog mozaika koji nije ukrašen geometrijskim motivima.

Iskapanja su zapravo bila nastavak onih provedenih 1999. g., od 3. studenog do 23. prosinca.

Istraživanja je vodila Branka Nedved, dok je sustavno na terenu boravila Ivanka Radulić, dipl. arheologinja, te više-kratno Timka Alihodžić, apsolvantica arheologije. Tehničku dokumentaciju izradili su Ivan Čondić i Marija Oršulić, a fotografije je izradio fotograf Franjo Nedved. Istraživanja je financirala zadarska nadbiskupija.

- Od 15. veljače do 1. srpnja trajala su arheološka istraživanja ispred pročelja (Kalelarga) župne crkve sv. Asela u Ninu. Poglavarstvo Grada Nina pokrenulo je akciju uređenja središnje ulice u Ninu, koja prolazi ispred pročelja današnje župne crkve, nekadašnje stolnice hrvatskoga biskupa.

Prema konzervatorskim uvjetima Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela Zadar, započeta su istraživanja navedenog prostora.

Postignuti su važni stručni i znanstveni rezultati u vremenskom slijedu od prapovijesti do novog vijeka. Odmah ispod asfaltne ceste otkriveno je popločanje iz 18.-19. st., a potom više od stotinu grobova koji su sustavno istraženi (bogatim nakitnim nalazima iz ranohrvatskog doba), te ostaci ulice i kanalizacijski sustav iz rimskog doba, kao i više keramičkih ulomaka, nekoliko primjeraka novca iz rimskog doba i srednjeg vijeka, rimski natpisi i dr.

Radove je vodila mr. Marija Kolega, voditeljica Područne arheološke zbirke Nin. U istraživanju je sudjelovala povećana skupina diplomiranih arheologa i apsolvantica arheologije Filozofskog fakulteta.

Istraživanje je financiralo Ministarstvo kulture, a fizičke radnike i odvoz zemlje osigurao je Grad Nin.

- Nakon pripremnih radova i čišćenja terena 3. srpnja 2000. započeta su zaštitna i pokusna istraživanja katedrale Sv. Jakova na Udbini koja su trajala do 22. srpnja 2000. Radilo se u dosta otežanim vremenskim uvjetima (izmjena velikih vrućina, kišnih, vjetrovitih i prohladnih dana). Zaštitna istraživanja provedena su u rovovima koje su iskopali pobunjeni Srbi.

Kako bi se ustanovila veličina i oblik katedrale, otvorene su pokusne sonde u sjeverozapadnom kutu, na spoju ramena broda i svetišta, uz sjeverni zid svetišta i uz apsidu. Dužina katedrale je 32 m, širina broda iznosi 12 m, a svetišta 9 m. Stolnica ima poligonalno svetište s unutarnjim i vanjskim kontraforima. Južni zidovi katedrale i južne dogradnje pružaju se dalje ispred pročelja crkve, pa se može pretpostaviti da je imala i zvonik.

Pronađeno je više kamenih ulomaka koji su pripadali vratima, prozorima i rebrastim svodovima. Otkriveni graditeljski ostaci govore o visokoj klesarskoj razini majstora koji su tu radili u drugoj polovici 13. ili na početku 14. st.

Istraživanja je vodio Radomir Jurić, a stručnu ekipu činili su Natalija Klarin, dipl. arh., crtač Ivan Čondić i Jakov Vučić, te fotograf Franjo Nedved. Ostvarena je suradnja s Muzejem Like u Gospiću (dipl. arheologinja Tatjana Kolak). Istraživanje je financiralo Ministarstvo kulture.

- Od 16. listopada do 3. srpnja trajala su istraživanja okoliša crkve sv. Marka u Podudbini. Nastavak je to istraživanja iz prethodnih godina. Istraživalo se uz jugozapadni dio crkve, otkrivena su i istražena tri sloja grobova koji su pokriveni debelim kamenim pločama.

Istraživanje je vodio prof. Radomir Jurić uz stalnu terensku nazočnost Natalije Klarin, dipl. arheologinje, kustosice Arheološkog muzeja u Zadru. U ekipi su još sudjelovali Tatjana Kolak, kustosica Muzeja Like iz Gospića, te Ivan Čondić, fotograf Franjo Nedved i Jakov Vučić, apsolvant arheologije.

- Od 6. rujna do 18. studenoga obavljena su zaštitna arheološka istraživanja u Varoškoj ulici u Zadru. Istražena je površina dimenzije 25 x 7,5 m, a prethodila su izgradnji stambene zgrade.

Otkriveni su zanimljivi arheološki nalazi koji osvjetljavaju još jedan dio topografije i povijesti rimskog ladera, kao i zanimljivi ostaci kasnijega graditeljskog sklopa. Važni arheološki nalazi odnose se na rimsku gradsku kuću s termalnim sklopom, koji obuhvaća ostatke hipokausta, ložišta i ostatke cisterne s mozaikom sastavljenim od bijelih kockica, te s mozaikom u koji je uklopljen u mozaik starije faze s prikazom dupina i zeca (crno-bijele kockice). Pozornost zavređuju i ostaci rimskoga kanalizacijskog sustava. Brojniji su ostaci rimske materijalne kulture (keramika, staklo, novac), palac mramorne skulpture te ulomak kapitela (vjerojatno srednji vijek). Dio mozaične koncepcije s dupinom i zecom dignut je, konzerviran i pohranjen u Arheološkome muzeju. Istraživanja su vodile Branka Nedved i mr. Kornelija Giunio, vanjska suradnica Muzeja, a sudjelovali su i Ivanka Radulić, dipl. arheologinja, Marina Maruna, dipl. arheologinja, Ivana Mazić, apsolvantica arheologije, te crtači Ivan Čondić i Jakov Vučić i fotograf Franjo Nedved.

- Od 15. rujna do 31. listopada trajala su zaštitna istraživanja oko starohrvatske crkve sv. Martina u Pridrugi. Radovi prethode konzervaciji zidova rimskoga graditeljskog sklopa i ostataka samostanskog sklopa. Radovi su prekinuti poradi nedostatka sredstava. Konzervatorski zahvat vodi zadarska Uprava za zaštitu kulturne baštine.

Arheološka istraživanja i nadzor vodila je Natalija Klarin, dipl. arheologinja, uz suradnju Barbare Peranić, dipl. arheologinje i fotograf F. Nedved.

- Od 11. rujna do 11. prosinca provedena su arheološka istraživanja u sklopu župne crkve sv. Asela u Ninu. Otkriveni su arheološki ostaci od prapovijesti do novog vijeka. Istražena su 42 groba s više ukopa. Grobovi pripadaju ranome i kasnom srednjem vijeku, a u njima su pronađeni bogati nakitni predmeti (naušnice, ogrlice, prstenje). Osim toga, istražen je dio rimske ulice, 3 kanala za vodu, a mjestimice su se istraživali i najstariji slojevi iz željeznog doba. Ta istraživanja su nastavak prethodnih, a vodila ih je mr. Marija Kolega, voditeljica Područne arheološke zbirke Nin. Stručnu ekipu činili su dipl. arheolozi Jelena Bilokapić, Majda Predovan, Marina Viduka i Ante Žderić, te 5 studenata arheologije Filozofskog fakulteta u Zadru. Tehničku dokumentaciju izradili su A. Žderić, Svjetlana Pijaca i Ivan Čondić, a fotodokumentaciju Franjo Nedved, M. Kolega i J. Vučić. Muzeološki je obrađena sva novootkrivena arheološka i osteološka građa. Istraživanja je financiralo Ministarstvo kulture.

- Od 13. rujna do 15. prosinca trajala su arheološka istraživanja rimskog hrama u Ninu. Tim radovima obuhvaćeni su poslovi istraživanja, tehnička dokumentacija, kopanje i odvoz recentnog nasipa na sjeverozapadnu stranu i obrada arheološke građe. Arheološkim istraživanjima obuhvaćene su dvije cele s prapovijesnim slojem na dubini 3, 15-3, 25 m. Nastavljeno je kopanje u celi 3, te na sjeverozapadnoj strani objekta. Istražen je i sjeverni dio građevine.

Tehničku dokumentaciju izradili su Ivan Čondić i Jakov Vučić, apsolvant arheologije. Nacrtna je sjeverni zid u dužini

od 28 m (pogled, presjek), 11 crteža (tlorisi, presjeci) u celama, 40 kamenih arhitektonskih blokova, 169 njihovih pogleda. U celama 1 i 2 pronađena je velika količina prapovijesnog materijala: uvezena grčka i italska keramika, domaće uporabno posude i metalni predmeti. Radove je vodila mr. Marija Kolega, voditeljica Područne arheološke zbirke, a sudjelovali su dipl. arheologinja Natalija Klarin i Majda Predovan, te apsolvanti arheologije Lucijana Šešelj, Vedran Kos i Hrvoje Musinov, te 4 studenta arheologije Filozofskog fakulteta u Zadru. Istraživanje je financiralo Ministarstvo kulture RH.

- Arheološka istraživanja u Asseriji kod Benkovca izvedena su od 10. listopada do 19. studenoga. Radilo se na tri položaja: na zapadnom dijelu bedema — prema tzv. Trajanovim vratima na samom ulazu u Gradinu i na položaju novootkrivenih vrata na sjevernoj strani Grada. Postignuti su iznimno zanimljivi rezultati. Nastavljeno je otkrivanje plašta ranoga »megalitskog« bedema u dužini oko 50 m, kao i otkrivanje kasnoantičkog bedema, koji na određenoj udaljenosti prati spomenuti stariji bedem. U kasnoantičkom bedemu otkrivene su brojne kamene spolije iz ranocarskog razdoblja (elementi monumentalne stambene i gradske arhitekture).

U istražena 3 kvadranta na ulazu u Grad otkriven je mladi sloj građevina, dok mali dio jednog zida pripada ranom rimskom razdoblju. Na sjevernoj strani Grada kopalo se do 4 m dubine. Otkriveno je široko stubište koje je vodilo u bedem, te gornji sloj gradske arhitekture rimskog razdoblja. Pronađeno je nekoliko epigrafskih spomenika (tri liburnska cipusa i jedan četvrtasti cipus italskog tipa), kao i niz elemenata grobne i urbane arhitekture, te pet kasnoantičkih grobova s nalazima iz sredine 6. st.

Istraživanja je vodio Ivo Fadić, a sudjelovali su i dr. Željko Miletić te mr. Miroslav Glavičić sa zadarskog Filozofskog fakulteta, Timka Alihodžić, apsolvantica arheologije, te 6 studenata arheologije Filozofskog fakulteta.

Istraživanje je financiralo Ministarstvo kulture RH. Poglavarstvo grada Benkovca osiguralo je nekoliko fizičkih radnika, te strojeve i kamione za odvoz zemlje.

- Od 27. studenoga do 19. prosinca provedena su revizijska istraživanja crkve sv. Nediljice u Korlatu kod Benkovca. Nakon višekratnih pregovora vlasnik zemlje gospodin Milkočić dopustio je provedbu planiranih istraživanja. Dopuštena je i sječa šume, kako bi uopće mogli započeti radovi. Korijeni debelih stabala velikim su dijelom uništili zidove koji su otkriveni 1925. godine. Dosad poznati tloris crkve što ga je izradio poznati danski arhitekt i arheolog E. Dyggve, bitno je izmijenjen istraživanjima iz 2000. g. Otkrivene su dvije polukružne apside koje dosad nisu bile poznate, kao i nekoliko kamenih ulomaka iz rimskog doba. Naime, navedena je crkva izgrađena na ostacima jednoga većeg rimskog gospodarskog sklopa.

Na tom lokalitetu valja što žurnije nastaviti istraživanja ranokršćanske crkve (traje i kroz hrvatski srednji vijek), te njezina bližeg okoliša (dosad nije istražen), gdje se nalaze grobovi. Za sve daljnje radove postoji dopuštenje vlasnika.

Istraživanja je vodio Radomir Jurić, uz stalno sudjelovanje Natalije Klarin, kustosice Arheološkog muzeja. U ekipi je bio muzejski fotograf Franjo Nedved i crtačica (vanjska suradnica) Marija Oršulić.

- Od 30. listopada do 20. prosinca provedena su arheološka istraživanja na prostoru gdje je u srpnju 1999. kopanjem temelja za novogradnju otkriven rimski mozaik (vrt Keran) u Ninu. Istraženo je oko 130 m². Sjeverozapadna polovica te

rena pokrivena je mozaičnim podom koji je mjestimice uništen, ali u cjelini vrlo dobro sačuvan.

Od vremena Drugoga svjetskog rata, kada su talijanski vojnici kopajući bunkere otkrili mozaik (poznati rimski mozaik sa scenama gladijatorskih borbi — svi su motivi izvađeni i odneseni u Italiju, gdje im se gubi trag), to je najveća površina pokrivena mozaikom na području djelovanja zadarskog Muzeja. Mozaik je veličine 6,30 x 6,30, a vrlo je bogatog uzorka u kojemu su gusto ispremišani dijelovi s biljnim uzorcima te životinjski motivi (vepar, srna, pas). Vrlo je zanimljiv i prvi je put (na području djelovanja Muzeja) dokumentiran prag koji nije sav od kamena već su kameni samo bočni dijelovi s utorima za uglavljivanje vrata, a nagažna je stopa od mozaičnih kockica.

U sjeveroistočnoj prostoriji mozak je slabije sačuvan i dijelom je uništen srednjovjekovnim ukopima. Na sjeverozapadnom dijelu prostorije, na bijelom mozaičnom podu, izveden je motiv mreže rombova od crnih kockica. Dalje prema jugoistoku i sjeveroistoku pruža se mozaik od kojega je otkriven tek manji dio. U južnom kvadrantu istražena je površina od oko 20 m², dubine 150 do 180 cm. Tu nije sačuvan trag mozaičnog praga. Otkriveni su vrlo zanimljivi arhitektonski detalji vezani za novu gradnju.

Opisanim istraživanjima skupljena je veća količina pokretne kulture materijala sa zanimljivim i vrijednim oblicima prapovijesnih srednjovjekovnih posuda. Od predmeta iz rimskog vremena važan je nalaz profila od pečene zemlje (prvi put otkriven na položaju južne Liburnije), štukature, nekoliko gotovo cijelih posuda, novac, brončano zvono i dr. Istraživanja se moraju što prije nastaviti, otkriveni mozaici zaštititi i poslije prezentirati.

Istraživanja je vodila Branka Nedved, a sudjelovali su Marina Viduka, dipl. arheologinja, te apsolvanti i studenti arheologije Filozofskog fakulteta. Tehničku dokumentaciju izradili su Ivan Čondić i Jakov Vučić, a fotodokumentaciju Franjo Nedved.

- Između 21. i 30. prosinca izvedena su arheološka istraživanja na Cvijinoj gradini u Kruševu. Nastavljen je rad na pokusnom sondiranju, otkrivanju zidova više zgrada na jugozapadnoj padini. Započeto je arhitektonsko snimanje Gradine, prilaza Gradini te vidljivih zidova.

Dokumentirani su ostaci liburnskih i rimskih kuća otkrivenih u istraživanjima 1999. Podno Gradine, na istočnom i jugoistočnom podnožju, zabilježeni su položaji grobova i započelo je njihovo dokumentiranje.

Radove je vodila Branka Nedved, uz stalnu terensku nazočnost Natalije Klarin, dipl. arheologinje, kustosice Prapovijesnog odjela Muzeja. U ekipi su također sudjelovali Rina Krišto, dipl. arh., kustosica Zavičajnog muzeja u Benkovcu, te dokumentaristi I. Čondić, F. Nedved i J. Vučić.

- Od 22. do 30. kolovoza provedena su podmorska arheološka istraživanja na Grebenima kod Silbe. Istraživanja je vodio prof. Smiljan Gluščević, voditelj Odjela za podmorsku arheologiju Arheološkog muzeja.

Ukupno je otkriveno 80 komada različitoga arheološkog materijala. Pretežit dio nalaza čine izdužene amfore tipa Dressel 2-4, a jedna je sasvim specifična i pripada tipu Kingsholm 117, koji je zasad pronađen na samo nekoliko nalazišta, a na Jadranu je unikatan.

Djelomice je otkrivena brodska kabina, dijelovi 11 brodskih rebara i mali dio oplate. Vrlo je važan i nalaz masivne brončane cijevi koja bi mogla pripadati dijelu brodske crpke.

U istraživanjima su sudjelovali dr. Mario Jurišić, Jasen Mešić iz Uprave za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kultu-

re, mr. Mato Ilkić s Odsjeka za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zadru, Dobrila Džeparovska, vanjska suradnica Arheološkog muzeja, Ida Koncani i Igor Miholjek, studenti arheologije, Ratomir Čakić, ronilac iz Šibenika, Vinko Šimunić, instruktor ronilac iz Zadra te pripadnici Specijalne policije PU Zadar Denis Glavan i Marin Mikulec.

- Od 31. svibnja do 6. lipnja u Mulinama na otoku Ugljanu provedena su zaštitna arheološka istraživanja i nadzor radova na dijelu antičke luke. Akcija je provedena na temelju posebnih uvjeta koje je propisao Konzervatorski odjel u Zadru.

Stotinjak metara sjeverozapadno od rive zvane Ranjev mul, u predjelu Skrača u profilu novoprobijene ceste pronađen je grob pod tegulama koji je istražen. Iskopana je jedna uljanica, kamena pločica i nedefinirani tanki pločasti izduženi željezni predmet.

Istraživanja je vodio Smiljan Gluščević, voditelj Odjela za podmorsku arheologiju, a u ekipi su još bili Dobrila Džeparovska i Jakov Vučić.

Rekognosciranja

- Rekognosciranja i obilasci terena obavljani su na nalazištima Ljubač, Sikovo, Kruševo, Suhovare, Korlat, Starigrad, Udbina, Stankovci, Turanj, Pridraga i dr.
- Odjel za podmorsku arheologiju proveo je niz rekognosciranja i obilazaka terena: Pašmanski kanal (francusko-zagrebačko-zadarska akcija), zadarski otoci (Molat, Ist, Kamenjak, Sestrice, Dugi otok — Sali, Ugljan — Muline, Silba — Grebeni), Pakoštane, Kumenat kod Biograda, Pag — Maun, Jadrija — Šibenik i Nin.

2. Zaštita

2.2. Konzervacija

- Konzervacija 764 metalna predmeta (srebro, bronca, olovo, željezo) s nalazišta u Ninu, Starigradu, Vrsima, Zadru (Relja), Radošinovicima, Udbini, kao i na konzervaciji i čišćenju svih željeznih predmeta (75 kom.) za potrebe izložbe *Hrvati i Karolinzi* u Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu.
- Preparirano je i očišćeno 313 staklenih i jantarskih predmeta te 21 keramički ulomak.
- Nastavljen je rad na rekonstrukciji rimskih ranohrvatskih spomenika za stalni postav Područne arheološke zbirke u Ninu. Radilo se i na konzervaciji rimskih predmeta iz Nina.
- Potporom Grada Zadra dignut je dio mozaika iz Varoške ulice u Zadru, konzerviran i dopremljen u spremište nove zgrade Muzeja.
- Uz restauratorsko-konzervatorske poslove, P. Dorčić i M. Zorica brinule su se o nabavi materijala i opreme za zaštitu raznovrsnih spomenika.
- Poslove konzervacije obavljali su Marija Zorica, akademska kiparica, Penka Dorčić, viša preparatorica, Josipa Lovrić, dipl. ing. kemije, te Ivo Donelli u svojstvu vanjskog suradnika, dok je dio građe u postupku konzervacije u Arheološkome muzeju u Zagrebu.

2.4. Ostalo

Odjel za obradu kamena i izradu odljeva

- Izrada izvornih suvenira od umjetnog kamena, izrada keramičkih odljeva, matrica te povremene rekonstrukcije i restauracije kamenih spomenika te posuda od pečene zemlje. Čišćenje kalcita s amfora (Silba).

- Izrađeno je:
 - 420 kopija od pečene zemlje (veći primjerci, posebice inkrustirane posude)
 - 210 kopija od umjetnog kamena
 - 120 kalupa za lijevanje keramike
 - 8 poliesterskih kalupa za lijevanje predmeta od umjetnog kamena.

3. Dokumentacija

3.7. Planoteka i fond dokumentacijskih crteža

Ivan Čondić, prof.

- Cjelovita izrada crteža raznovrsnih arheoloških predmeta (352 kom.), 195 tabli grobova (Zadar-Relja), unos 633 groba na plan groblja na Relji i izrada 23 presjeka grobova istog nalazišta. Izrada 3 zemljovida, 3 crteža s terenskih istraživanja rimskog hrama u Ninu, 3 crteža istraživanja kod župne crkve sv. Asela u Ninu, te 7 crteža dokumentacije na mozaiku u vrtu Keran u Ninu.

Marija Oršulić, apsolutnica arheologije

- Izrada 51 crteža u knjizi inventara, 34 crteža tegula za objavu, 10 crteža — detalja s nalazišta Kaptolske knjižnice u Zadru, tloris crkve sv. Nediljice u Korlatu i 8 drugih crteža

Svetlana Pijaca, djelatnica Područne arheološke zbirke u Ninu

- Izrada 73 crteža u knjizi inventara. Izrada tehničke dokumentacije: Sv. Asel — Kalelarga 20 crteža grobova, 112 grobova kopiranih na pausu, 1 glavni plan istraživanja, 4 glavna plana grobova u 4 horizonta, 5 planova kopiranih na pano, 2 uzdužna i 4 poprečna presjeka; Sv. Križ 36 crteža grobova, 1 plan novootkrivene arhitekture, 3 glavna plana grobova (II. i II. sloj, 10 crteža predmeta; Sv. Asel — jug: 10 crteža grobova, 58 crteža grobova na pausu, 40 crteža grobnih nalaza, 1 glavni plan istraživanja s 3 glavna plana grobova u 4 horizonta

Jakov Vučić, apsolutnica arheologije

- Izrada je 152 crteža grobova, zidova, planova, tlorisnih situacija s nalazišta Zadar (Varoška ulica, Relja), Nin (hram, Sv. Asel, rimski mozaik), Starigrad — Sv. Petar, Udbina — Sv. Marko, katedrala), Vrsi — Sv. Toma, Muline i dr. Zajedno s I. Čondićem izradio je 168 pogleda na 40 arhitektonskih ulomaka rimskog hrama u Ninu te pogled na sjeverni zid toga hrama dugog 28 m i višega od 2 m (mjerilo 1:20).

Morana Vuković, studentica arheologije

- Crteži 275 amfora iz spremišta Arheološkog muzeja te 269 amfora u inventarnu knjigu. Izrada još 5 crteža različitih arheoloških predmeta. U sklopu arheološkog nadzora pri izvođenju radova na rekonstrukciji telekomunikacijske mreže u povijesnoj jezgri Zadra izrada 21 crteža otkrivenih zidova, podnica, kamena i dr.

3.3. Fototeka

Djelatnost fotolaboratorija najvećim je dijelom bila usmjerena na snimanja na arheološkim nalazištima na širem zadarskom području. Franjo Nedved sudjelovao je u ovim arheološkim istraživanjima: Nin (Sv. Asel — pročelje, Sv. Asel — jug, hram, rimski mozaik), Vrsi (Sv. Toma), Radošinovci, Starigrad (Sv. Petar), Ljubac, Udbina (Sv. Marko, katedrala), Kruševo (Cvijina gradina), Zadar (Varoška ulica, Kaptolska knjižnica i drugi zaštitni radovi u povijesnoj jezgri), Pridraga, Korlat (Sv. Nediljica, Bašića zemlja) i dr.

Snimio je više od 200 crno-bijelih filmova (ukupno 3 600 dijapozitiva), te izradio 3 000 fotografija (10 x 15, 13 x 18, 18 x 24). Sve je uvedeno u fototeku (zadnji broj 19.007/61.737). Sređena je i građa zaostala iz prošlih godina.

4. Knjižnica

- Knjige dobivene razmjenom i, rjeđe, kupnjom gomilaju se i zasad se sustavno ne obrađuju jer Muzej nema zaposlenog knjižničara.
- U postupku je revizija knjižnog fonda.

6. Stručni rad

6.3. Djelovanje u strukovnim društvima

Svi stručni djelatnici arheolozi članovi su Hrvatskoga arheološkog društva.

6.4. Sudjelovanje na kongresima, seminarima

- Ivo Fadić, Kornelija Giunio, Smiljan Gluščević, Radomir Jurić, Natalija Klarin, Branka Nedved i Cvita Raspović prisustvovali su Znanstvenom skupu i Godišnjoj skupštini Hrvatskoga arheološkog društva u Rijeci.
- Ivo Fadić na Međunarodnom kongresu *Staklo v arheoloških obdobjih na Bledu* održao je predavanje *Antičke staklarske radionice u Hrvatskoj*.
- Ivo Fadić na znanstvenom skupu Hrvatskoga arheološkog društva u Rijeci sudjelovao je s referatom *Nalazi stakla na području Rijeke*.
- Smiljan Gluščević na znanstvenom skupu Hrvatskoga arheološkog društva u Rijeci predstavio je svoja istraživanja antičkog brodoloma kod Silbe i rezultate rekonstrukcije zadarskog akvatorija.
- Radomir Jurić na znanstvenom skupu Hrvatskoga arheološkog društva u Rijeci govorio je o crkvi sv. Petra u Starigradu — Paklenici i o istraživanjima katedrale u Udbini.
- Na Međunarodnom arheološkom savjetovanju *Grad mrtvih uz grad živih* referate su imali: Ivo Fadić (*Staklene urne na području Liburnije*), Smiljan Gluščević (*Rasprostriranje zadarskih nekropola*), Kornelija Giunio (*Iader — svećenici grada živih u gradu mrtvih*), Radomir Jurić (*Novija istraživanja srednjovjekovnih groblja na zadarskom području*).

6.5. Publicistička djelatnost stručnih djelatnika

- Fadić, Ivo. *Otisci kristograma i križa na dnu četvrtastih staklenih vrčeva*. // *Opuscula Archeologica*. 23 (1999./2000.), str. 185-194.
- Fadić, Ivo. *Gneius Baebius Tamphilus Vaala*
- Fadić, Ivo. *Numonianus — »Graditelj« foruma, patron Jade- ra i prvi prokonzul Ilirika*. // *Histria Antiqua* 5 (1999.), str. 47-55.
- Fadić, Ivo. *Obrambeni sustavi kroz stoljeća*. // *Obavijesti HAD-a*. 3 (1999.), str. 37-41.
- Fadić, Ivo. *Asseria — nove spoznaje*. // *Obavijesti HAD-a*. 3 (1999.)
- Fadić, Ivo. *Annales du 14 Congrès de l'Association internationale paus l'Historie du Verre* 3. // *Obavijesti HAD-a*. 3 (1999.), str. 142-147.
- Fadić, Ivo. *Staklene allae Cinerariae u obradu prskanja u Liburniji*. // Međunarodno arheološko savjetovanje — *Materijali*. 12 (2000.), str. 47.
- Fadić, Ivo. *Kasnoantičko staklo iz Srime*. // Monografija Sri-me (u tisku)

- Fadić, Ivo. *Priscinus — II vir i edil Asserije*. // Diadora. 20 (u tisku)
- Fadić, Ivo. *Kasnoantičko staklo Putalja*. // Monografija *Sv. Juraj — Putalj*, Split, 2000. (u tisku).
- Giunio, Kornelija. *Neke bilješke o zadarskom forumu i kapitolijsu*. // *Histria Antiqua*. 5 (1999.), str. 55-56.
- Giunio, Kornelija. *Terakotna glava boginje iz Nina*. // *Opuscula archaeologica*. 23/24 (1999.-2000.), str. 389-393.
- Giunio, Kornelija. *Egipatski amulet u Zadru*, Diadora 20 (u tisku)
- Gluščević, Smiljan. *A preliminary report on discovery and recovery of bronze Apoxyomenos of Vele Orjule (Croatia)*. // *The International Journal of National Archaeology* (u tisku)
- Gluščević, Smiljan. Predgovor i izbor tekstova za mapu radova Ive Donellija, Matica hrvatska Metković
- Gluščević, Smiljan. Tekst o Donjoj Neretvi za *Monografiju Metkovića*, Matica hrvatska Metković
- Gluščević, Smiljan. 6. međunarodno arheološko savjetovanje *Grad mrtvih uz grad živih*. // *Obavijesti HAD-a*. 3 (2000.), str. 32-38.
- Gluščević, Smiljan. *Otok Silba — Grebeni*, Hidroarheološka istraživanja rimskodobnog brodoloma. // *Obavijesti HAD-a*. 3 (2000.), str. 100-103.
- Gluščević, Smiljan. *Hidroarheološke i arheološke aktivnosti na zadarskom otočju*. // *Obavijesti HAD-a* (u tisku).
- Jurić, Radomir. *Crkva sv. Petra u Starigradu*. // *Obavijesti HAD-a*. 1 (2000.), str. 87-90.
- Jurić, Radomir. *Ranohrvatsko groblje u Radošinovicima kod Benkovca*. // *Obavijesti HAD-a*. 1 (2000.), str. 78-79.
- Jurić, Radomir. *Kulturna zbiljanja u Zadru*. *Zadarska smotra* (u tisku)
- Jurić, Radomir. Kataloške jedinice za izložbu *Hrvati i Karolinzi* (katalog izložbe), Split, 2001.
- Kolega, Marija. *Rimski nadgrobni spomenici s figuralnim prikazom u Enoni*. Diadora 20 (u tisku)
- Kolega, Marija. Kataloške jedinice za izložbu *Hrvati i Karolinzi* (katalog izložbe), Split, 2000.
- Nedved, Branka. *O rimskom staklu iz Arheološkog muzeja u Zadru*. Diadora 20 (u tisku)

6.7. Tečajevi, studijska putovanja

- Ivo Fadić, Kornelija Giunio, Smiljan Gluščević, Radomir Jurić, Natalija Klarin, Branka Nedved i Cvita Raspović posjetili su arheološka nalazišta na Grobničkom polju, u Vinodolu i na otoku Krku.
- Stručnjaci Muzeja posjetili su muzeje u Puli, Zagrebu, Splitu, Šibeniku, Krapini, Rijeci, Novom Vinodolskom, Torinu, Veneciji i Parizu.
- Ostvareni su posjeti arheološkim nalazištima u Skradinu, Naroni, Solinu, Puli i dr.

6.13. Ostalo

- Suradnja sa srodnim ustanovama
Nastavljena je stručna i znanstvena suradnja s ustanovama u Hrvatskoj, u Zadru i inozemstvu: Arheološkim muzejem u Zagrebu, Splitu i Puli, Upravom za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskim odjelom u Zadru, Zagrebu i Splitu, Filozofskim fakultetom u Zadru, Zagrebu, Rijeci i Ljubljani, Muzejem hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu, Zavičajnim muzejem u Biogradu i Benkovcu, Muzejem Like u Gospiću, Gradskim muzejem u Vukovaru, Senju, Umagu i Varaždinu, Županijskim muzejem u Šibeniku, Muzejem krapinskog pračovjeka u Krapini, Pomorskim i povijesnim

muzejem Hrvatskog primorja u Rijeci, Muzejskim dokumentacijskim centrom, Dubrovačkim muzejem, Institutom za arheologiju u Zagrebu, Zavodom za arheologiju pri HAZU u Zagrebu, Zavodom za povijesne znanosti pri HAZU u Zadru, Državnim arhivom u Torinu, Institutom za kulturnu razmjenu Italije i Hrvatske u Rimu, Stalnom izložbom crkvene umjetnosti u Zadru, Narodnim muzejem u Zadru, Pokrajinskim muzejem u Kranju i dr.

7. Znanstveni rad

Četiri stručna djelatnika nastavili su izradu doktorske disertacije, a jedan završava magistarski rad.

9. Izložbena djelatnost

- *Ad basilicas pictas*
Arheološki muzej Zadar, prosinac 1999. — svibanj 2000.
Gostovanje izložbe Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela Split
- *Rimsko staklo iz Hrvatske*
Državni arhiv u Torinu, travanj 2000.
Pokrovitelji izložbe bili su predsjednici Italije i Hrvatske.
- *Antički zlatnici*
Arheološki muzej Zadar, od 18. svibnja
Gostovanje izložbe Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika iz Splita
Autor izložbe: mr. Tomislav Šeparović
- *Bogovi, duhovi i demoni starog Egipta*
Arheološki muzej Zadar, od 8. lipnja
Gostovanje izložbe Arheološkog muzeja u Zagrebu
Autor izložbe: Igor Uranić
- *Monkodonja, iznova otkrivena gradina*
Arheološki muzej Zadar, od 19. srpnja
Gostovanje izložbe Arheološkog muzeja Istre u Puli
- *Ad basilicas pictas*
Zavičajni muzeju u Benkovcu, od 13. lipnja
Izložba je priređena uz Dan grada Benkovca.
Autorica izložbe: Tajma Rismondo
- *Rimsko staklo Argyruntuma*
Muzej krapinskog pračovjeka u Krapini, rujan 2000.
Autor izložbe: Ivo Fadić
Gostovanje u Krapini organizirano je u povodu 140. obljetnice Tvornice stakla u Humu na Sutli.
- *Arhimir*
Arheološki muzej Zadar, od 17. listopada
Gostovanje izložbe Arheološkog muzeja iz Zagreba
Autorica izložbe: Mila Škarić
- *Crux vince*
Arheološki muzej Zadar, od 11. prosinca
Gostovanje izložbe Muzeja Makedonije iz Skopja
Autor izložbe: Cone Krstevski

11. Edukativna djelatnost

Osnovan je novi odjel u Muzeju (Pedagoško-andragoški).

11.1. Specijalna vodstva

- Za više od 70 učeničkih skupina priredena su stručna vodstva po Muzeju u Zadru i Zbirci u Ninu, te po gradu Zadru i Ninu.
- Uz održavanje susreta umirovljenika Dalmacije u Zadru 28. listopada za više od 1 200 sudionika organizirano je stručno vodstvo po Zadru i po Arheološkome muzeju.

11.3. Radionice i igraonice

- Osmišljen je rad muzejskih radionica koje su se odnosile na različite teme, od muzejskih zbirki do tematskih izložbi koje su gostovale u Muzeju. Ukupno je održano 25 radionica. Radionice su obično pohađala zadarska djeca i njihovi roditelji.
- Pet radionica bilo je posvećeno projektu *Živi muzej*, i u njima su djeca s pedagogom oživjela kameno doba (prethodno je stvoren i osmišljen ambijent, izradene kopije artefakata i dr.).
- Uz izložbu *Arhimir* priredena je radionica, koja je ponovljena nekoliko puta za trajanja izložbe. Izložba je bila prilagođena mladim posjetiteljima.
- Za pojedine radionice izrađeni su radni listići.
- Izrađena je fotodokumentacija i statistika svake radionice.

11.5. Ostalo

- Nastavljena je suradnja s osnovnim i srednjim školama na zadarskom području. Održavaju se vježbe za studente arheologije, kulture i turizma, povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta i Visoke učiteljske škole iz Zadra.
- Ostvarene su veze i suradnja sa sličnim odjelima u Hrvatskoj, posebice s onima u Arheološkom muzeju u Zagrebu.

12. Odnosi s javnošću (PR)

12.1. Press / 12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

- Suradnja sa sredstvima javnog priopćavanja u Zadru i izvan njega: Hrvatskim radijem (radiopostajom Zagreb 1 i 2), Hrvatskom radio-televizijom (Studijem u Zadru), Večernjim listom, Slobodnom Dalmacijom, Narodnim listom, Zadarskim listom, Novim listom, Zadarskim regionalnom. Jutarnjim listom i dr.
- Ravnatelj je uz Međunarodni dan muzeja (18. svibnja) i na Dan Arheološkog muzeja (30. studenoga) održao tradicionalni susret s novinarima te ih upoznao s cjelokupnom djelatnošću Muzeja.
- Svi stručni djelatnici Muzeja (Fadić, Giunio, Gluščević, Jurić, Klarin, Kolega, Nedved i Raspović) surađivali su sa sredstvima javnog priopćavanja.

12.4. Promocije i prezentacije

U povodu Međunarodnog dana muzeja 18. svibnja u Muzeju je predstavljena knjiga *Tehnike arheološkog iskapanja* autora Philipa Barkera, koje je nakladnik Muzej hrvatskih arheoloških spomenika. Knjigu su nakon uvodnih riječi R. Jurića predstavili dr. Branislav Marjenović, izvanredni profesor Filozofskog fakulteta u Zadru, i prof. Branko Kirigin, muzejski savjetnik u Arheološkome muzeju u Splitu.

12.7. Ostalo

U povodu Međunarodnog dana obitelji (15. svibnja) i Međunarodnog dana muzeja (18. svibnja) ostvareni su posebni programi. Od 15. do 21. svibnja svim učenicima Zadarske župa-

nije, njihovim učiteljima, profesorima i roditeljima omogućen je besplatan razgled Arheološkog muzeja i Područne arheološke zbirke u Ninu. Na sam Međunarodni dan muzeja izložbeni su prostori bili otvoreni za javnost od 9 do 19 sati.

14. Ukupan broj posjetitelja

- Arheološki muzej posjetila su 7 652 posjetitelja.
- Područnu arheološku zbirku u Ninu posjetio je 4 271 posjetitelj.
- Crkvu sv. Donata obišlo je 76 490 posjetitelja.

15. Financije

15.3. Investicije

- U 2000. godini nisu odobrena sredstva za nastavak II. faze uređenja Područne arheološke zbirke u Ninu. Međutim, iz materijalnih troškova i vlastitih prihoda Muzeja uređeno je spremište u istočnome i zapadnom dijelu Zbirke. Ugrađene su nove elektroinstalacije, vatrododajni i protuprovalni sustav. U cijelosti je uređen sanitarni čvor u zapadnom dijelu Zbirke i opremljen ured voditelja Zbirke. Niz poslova obavili su djelatnici Muzeja.
- Nastavak uređenja dijela istočnog krila samostana sv. Nikole za potrebe Središnje radionice za konzervaciju podmor-skih arheoloških nalaza. Postavljene su »škure« na prozore cijele zgrade, uređen sustav električnih i vodovodnih instalacija te je nastavljeno cjelovito uređenje prizemnih prostora. Radovi su u tijeku.

16. Ostalo

16.2. Ostalo

Društvene aktivnosti

- Suradnja s više zadarskih tvrtki, posebice s Turisthotelom, Tankerkommercom, Atrijem, Ledom i dr. Muzej je sustavno se surađivao s poglavarstvima gradova Zadra, Nina i Benkovca, te općinskim poglavarstvom u Udbini, Starigradu, Preku i dr.
- Suradnja sa zadarskim udrugama slijepih i umirovljenika.
- Radimir Jurić član je Etničkog vijeća Zadarske bolnice, član Upravnog vijeća Narodnog muzeja i predsjednik Upravnog vijeća Arheološkog muzeja Istre u Puli. Član je Odbora za kulturu zadarske nadbiskupije, član Hrvatskoga muzejskog vijeća. Viši je sveučilišni predavač na Filozofskom fakultetu u Zadru te djelatni član Matice hrvatske.
- Branka Nedved djelatna je članica Matice hrvatske.

Tehničko održavanje

- U zapadnom krilu samostana sv. Nikole izrađen je vodoinstalacijski sustav za crpljenje i ispušavanje bazena za desalinizaciju (Ivica Ukalović)
- Pregled i održavanje protupožarne zaštite i rekonstrukcija PP hidranta u novoj zgradi Muzeja. (Ivica Ukalović)
- Tehničko održavanje prostorija Muzeja, te izrada oko 300 metara polica za Muzej i Područnu arheološku zbirku u Ninu (Ante Šalov)